

Jaki jestem dla moich bliskich?

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- analiza i egzystencjalna interpretacja IV przykazania Bożego – fundament właściwych relacji w rodzinie;
- pogłębienie wiedzy na temat zobowiązań poszczególnych członków rodziny do realizacji przykazania miłości bliźniego;

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- przytacza z pamięci treść IV przykazania Bożego i omawia konkretne postawy związane z jego wypełnianiem;
- na podstawie własnych refleksji i doświadczeń innych osób (w tym bohaterów literackich) podaje motywy miłości i wdzięczności względem rodziców;
- w oparciu o dotychczasową wiedzę i wiadomości z lekcji wyjaśnia potrzebę troski o dobre relacje z najbliższymi i okazywanie szacunku starszym;
- po lekcji wymienia sposoby okazywania szacunku i miłości najbliższym – zarówno na co dzień, jak i podczas świąt rodzinnych.

Pojęcia, postaci:

rodzina, rodzice.

Wartości:

cześć okazywana rodzicom, szacunek dla osób starszych.

1

propozycja realizacji

1. Nauczyciel wyjaśnia krótko treść IV przykazania.
2. Praca indywidualna albo w grupach (zależy od decyzji katechety i możliwości klasy): uczniowie rysują drzewo, na którym znajdują się owoce – wypisują dobro otrzymane od rodziny oraz inne powody do wdzięczności. Prezentacja i omówienie prac. Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: Czy moja rodzina jest drzewem przynoszącym dobre owoce? (Mt 7, 20).

3. Rozmowa: W jaki sposób rodzice powinni traktować swoje dziecko? Czy wychowanie to pozwalanie dziecku na wszystkie zachcianki? Kiedy rodzice mogą wymagać czegoś od swoich dzieci?

Uczniowie mogą mieć podzielone zdania co do szacunku i wdzięczności wobec rodziców, dlatego katecheta w podsumowaniu dyskusji zwraca szczególną uwagę na treść Syr 3, 3.13 oraz Wj 20, 12. Następnie uświadamia uczniom, że IV przykazanie dotyczy nie tylko naszego stosunku do rodziców, lecz także i rodziców wobec dzieci, szacunku wobec osób starszych oraz miłości do własnej Ojczyzny.

4. Zapoznanie z fragmentem *Listu do ludzi w podeszłym wieku* św. Jana Pawła II oraz z sylwetką bł. Marianny Biernackiej.

5. Notatka:

IV przykazanie dotyczy relacji:

- ✓ *człowiek – Pan Bóg,*
- ✓ *dzieci – rodzice,*
- ✓ *rodzice – dzieci,*
- ✓ *człowiek – społeczeństwo, Ojczyzna.*

inna propozycja pracy na lekcji

We wprowadzeniu do lekcji można odegrać scenki. Uczniowie uczynią to chętnie, gdy zostaną zachęceni, aby ukazać klasyczne zachowania rodziców i dzieci. Warto jednak zdać sobie sprawę, że w odgrywaniu scenek większość uczniów będzie bardzo krytyczna w stosunku do swoich rodziców. Zachowania rodziców będą przerysowane, a roszczeniowe postawy młodzieży usprawiedliwione. Zadaniem nauczyciela jest, by nie ingerował zbyt w treść scenek, lecz pomógł uczniom zrozumieć racje rodziców. Do uczniów kl. VIII trafia zwykle argument, że za jakiś czas sami będą rodzicami, więc powinni spojrzeć przez pryzmat swoich przyszłych ról życiowych. Warto przy okazji powierzyć jakiejś grupie do odegrania dramę: rodzice są „luzakami” – co z tego wynika dla dzieci? (bałagan w domu, brak zainteresowania szkołą, narkotyki, alkohol, nuda).

Inną formą odbycia lekcji jest zainscenizowanie scenki, w której dziecko wyraża wobec rodziców żądania (treść tych żądań 2–3 osoby zaproponowałyby nauczycielowi, a potem odegrały scenkę przed klasą). Klasa po obejrzeniu scenki wypełnia arkusz:

Treść nakazów rodziców	Moja reakcja	
	pozytywna	negatywna

Następnie uczniowie zastanawiają się wspólnie, czego przede wszystkim dotyczą nakazy rodziców, jakie rady i nakazy oni sami przyjmują pozytywnie, a jakie z niechęcią, co jest przyczyną ich reakcji.

W podręczniku jednostka rozpoczyna się od zawiązania sytuacji egzystencjalnej. Zaprezentowany jest list, w którym nastolatek pisze o swoich konfliktach z rodzicami i o cierpieniu, które się z tym wiąże.

Dalej w podręczniku cytowany jest P. Bosmans. Tekst zwraca uwagę na konieczność okazywania sobie wzajemnej miłości. Fragmenty biblijne i komentarz św. Jana Pawła II (kazanie z r. 1991, Kielce) wskazują na miłość jako fundament zachowywania IV przykazania Bożego. Podręcznik ukazuje ważny dla wielu nastolatków fakt: rodzina jest „poligonem” socjalizacji, umiejętności współżycia z ludźmi.

Podjęty zostaje również problem stosunku do ludzi starszych w rodzinie. To zagadnienie jest istotne, ponieważ dla wielu nastolatków dziadkowie i babcie są osobami bardzo bliskimi. Z kolei brak szacunku dla starszego pokolenia w rodzinach jest wypadkową konfliktu między pokoleniem rodziców i dziadków. Dzieci zostają czasem wciągnięte w ten konflikt przez dorosłych. Warto zatem uwrażliwić uczniów na to, że babcie i dziadkowie są (powinni być) dla człowieka stojącego u progu dorosłości kimś ważnym. Biogram bł. Marianny Biernackiej, która oddała życie za synową i nienarodzonego jeszcze wnuka potwierdza potrzebę rozszerzenia zakresu IV przykazania również na pokolenie dziadków. Dwa wiersze o matce, K. I. Gałczyńskiego (autor znany jest uczniom z podręczników do języka polskiego) i K. Wojtyły (przyszły papież pisze o tęsknocie za swoją zmarłą matką – fakt śmierci matki papieża warto wyeksponować) stanowią punkt wyjścia do wykonania polecenia 1 pracy domowej. Polecenie 2 zwraca uwagę na relacje z rodzeństwem.

Modlitwa: Krótka spontaniczna modlitwa za rodziców, rodzinę, Ojczyznę...

praca domowa

Wybrane dwa polecenia z podręcznika. Dla chętnych: Napisz krótki list do swoich rodziców, w którym wyrazisz im swoją wdzięczność i miłość.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – rodzice i dziadkowie, dzieci i wnuki, dom w literaturze;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – wartość więzi rodzinnych, stosunek do rodziców i dziadków, tradycje i zwyczaje rodzinne;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – rodzina „poligonem” socjalizacji młodzieży;
- ✓ plastyka – macierzyństwo, ojcostwo, dom w malarstwie;
- ✓ muzyka – piosenki o matce;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – uczenie szacunku dla ludzi starszych.